

DOKUMENT O OKUPATORJEVIH OPERACIJAH V SLOVENIJI LETA 1944

Tone Ferenc

V fondu glavnega personalnega urada SS, ki ga hrani Berlin Document Center v Zahodnem Berlinu, je tudi osebna mapa višjega vodje SS in policije v XVIII. vojnem okrožju, policijskega generala Erwina Roesenerja. Ta je bil na navedenem položaju od srede decembra 1941 pa vse do zloma nemškega rajha v maju 1945; leta 1946 ga je vojaško sodišče v Ljubljani kot vojnega zločinca obsodilo na smrt in je bil obešen. Med drugimi zanimivimi dokumenti v njegovi osebni mapi je tudi predlog, da bi ga odlikovali z visokim odlikovanjem — z nemškim križcem v zlatu. Za zgodovinarja narodnoosvobodilnega boja je zanimiva predvsem utemeljitev, v kateri so na kratko opisane najpomembnejše operacije proti NOV Slovenije v letu 1944, ki jih je Roesener kot poveljnik tako imenovanega operativnega štaba za boj proti tolпам (Fuehrungsstab fuer Bandenbekaempfung) v Ljubljani zasnoval ali celo osebno vodil.

Že dokument sam — utemeljitev predloga za odlikovanje — je take narave, da je treba gledati na podatke, ki jih navaja, zelo kritično in preverjati s pomočjo drugih podatkov. Vendar pa so v njem tudi podatki, ki jih nikakor ni mogoče dobiti iz drugih, do sedaj znanih ali dosegljivih virov. Posebno vrednost pa vsekakor pomenijo skice za posamezne operacije, ki so jih priložili k utemeljitvi v dvojniku. Zato bomo v opombah opozorili na posebno zanimive podatke, navedli literaturo ali vire, ki obravnavajo posamezne operacije, in opisali skice.

Kot vsak dokument, ima tudi ta svojo zgodovino. Ni še znano, zakaj so visoki nacistični funkcionarji začeli v letu 1944 Roesenerja vrednotiti drugače kot v letu 1943. Spomladi 1943 mu je namreč Himmler očital, da ni dosegal kakšnih pomembnejših uspehov v boju proti narodnoosvobodilni vojski v slovenskih pokrajinah, ki jih je moral 21. junija 1943 razglasiti za t. i. območja protipartizanskega vojskovanja. Dokazoval mu je tudi, da mu je na voljo več enot kot drugim policijskim poveljnikom na interesnem območju nemškega rajha. Svaril ga je tudi pred novim brodolomom v zakonskem življenju itd. Jeseni 1943 so Roesenerja tožili pri Himmlerju, češ da ni zadosti poskrbel za varnost spodnještajerske meje, prek katere sta v ofenzivni operaciji VII. korpusa oktobra 1943 vdrli 15. in 18. divizija. Kljub temu so ga decembra 1943 odlikovali z železnim križcem I. reda, dne 1. julija 1944 so ga povišali v generala oddelkov SS in policije, natanko čez mesec dni pa tudi v SS-Obergruppenfuehrerja in generala policije, 12. avgusta so mu podelili še srebrno značko za boj proti partizanom. Julija 1944 so v vrhovnem poveljstvu šefa oddelkov za uničevanje tolп (Oberkommando Chef der Bandenkampfverbaende) sestavili prvi predlog za novo odlikovanje Roesenerja, in sicer za nemški križec v zlatu. Predlog je 30. julija podpisal šef tega poveljstva, SS-Obergruppenfuehrer in general policije Erich von dem Bach — Zalewski, ki je leto prej obiskal Bled in pomagal pri sestavljanju Roesenerjevega operativnega štaba za

uničevanje tolp. Dne 9. avgusta 1944 je njegov predlog prispel v Himmlerjev osebni štab (Persoenlicher Stab des Reichsfuehrers SS) in Himmler je dal posebno priporočilo za odlikovanje. Kaže, da so nato predlog obravnavali v vrhovnem poveljstvu kopne vojske, in ugotovili, da „v tej obliki ne ustreza pogojem za podelitev tega visokega odlikovanja za hrabrost“. Predlagali so, naj dodatno naštejejo še „nadaljnja posebna hrabra dejanja iz novejšega časa“ in nov predlog pošljejo Himmlerju, da ga bo priporočil.

V prvi utemeljitvi predloga so navedli šest pomembnejših operacij od februarja 1944 do julija 1944 in za vsako dodali lepo načrtano skico na ustrezni specialki.

Novi utemeljitvi, ki so jo sestavili januarja 1945 in jo je namesto Ericha von dem Bach-Zalewskega podpisal sam Himmler, so dodali le eno operacijo, in sicer ofenzivo proti IV. operativni coni od 27. novembra 1944 do 7. januarja 1945. Vendar pa zanjo niso priložili skice, kot so to storili poleti 1944 za dotedanje operacije. Vzrok, da so za drugo polovico leta 1944 navedli eno samo operacijo, za prvo polovico leta pa kar šest, je v tem, da je Roesener v prvi polovici avgusta 1944 zbolel za črevesnim legarjem in je bil bolan oziroma na bolniškem dopustu do oktobra ali novembra 1944. Tisti čas ga je nadomestoval SS-Brigadefuehrer in generalmajor policije Hermann Harm. Vendar so podatki za to operacijo in seveda Himmlerjev osebni predlog za odlikovanje zadoščali, da so Roesenerja 27. januarja 1945 odlikovali z nemaškim križcem v zlatu.

Tu navajamo drugo, tj. dopolnjeno utemeljitev iz januarja 1945. Če se podatki razlikujejo od prve, bomo na to opozorili v opombah.

Begründung:

SS – Obergruppenführer und General der Polizei Erwin Rösener hat mit den ihm unterstellten Einheiten gegen oft zahlenmäßig überlegene, mit dem Gelände vertraute, ortskundige und daher fast immer überraschend auftretende Gegner im Bandenkampf hervorragende Erfolge erzielt. In der Zeit vom 1. Jan. 1944 bis zum 7. Jan. 1945 wurden im Befehlsbereich 8 607 Banditen im Kampf erschossen, 4 543 gefangen genommen. Eine weitere Schwächung der Banden sind 1 344 Überläufer. Außerdem wurden 5 930 bandenverdächtige Personen festgenommen. Aus der Masse der Unternehmen gegen Banden sind nachstehende, besonders schwierige Einsätze im einzelnen herausgestellt.

1.) Zu einem großen Erfolg führte der Einsatz gegen die aus dem kroatischen Raume in das Gebiet der Untersteiermark eingedrungene XIV. Bandendivision in Stärke von etwa 1 200 Mann. In der Zeit vom 6. 2. bis 26. 2. 1944 kam es zu harten Kämpfen, die zur Zerschlagung der XIV. Bandendivision führten. Die Verluste der Banditen waren hoch und betrafen 600 Mann, an Toten, während 163 Gefangene eingebracht wurden. Erbeutet wurden 43 Pferde, 30 le. MG., 2 s. GrW., 1 Panzerbüchse, 280 Gewehre und eine große Menge Munition. Die Zerschlagung dieser Bande ist allein auf die überlegene Führung und das persönliche Draufgängertum des SS-Obergruppenführers Rösener zurückzuführen, der unter den schwersten Gelände- und Witterungsbedingungen diesen Einsatz persönlich leitete.

2.) Zur restlosen Vernichtung einer Bande führte der bis ins Kleinste vorbereitete Einsatz am 16. 3. 1944 in Jaurowitz, ostwärts Rudolfswerth. Das IV. Batl. der Cankar-Brigade hatte 132 Tote und wurde restlos vernichtet. An Beute wurden 1 s.GrW., 1 l.GrW., 1 Panzerbüchse, 2 s.MG., 6 10.MG., 82 Gewehre, viele Munition und verschiedenes Gerät eingebracht. Auch dieser Erfolg ist in erster Linie auf die hervorragende Führung und die taktisch richtige Anlage des Unternehmens zurückzuführen.

3.) Der Einsatz vom 23. 3. bis 25. 3. 1944 bei Rakitowitz, der unter denkbar schwierigsten Bedingungen erfolgte, führte zur Zerspaltung einer etwa 300 – 400 Mann starken Bande. In erbitterten Nahkämpfen wurde der von den Banden besetzte Ort Rakitowitz von den eingesetzten Polizei-Einheiten im Sturm genommen. 98 gezählte tote Banditen bei 4 eigenen Gefallenen waren das Ergebnis. Die Anzahl der Feindtoten ist als bedeutend höher zu veranschlagen, da eine größere Anzahl in den brennenden Häusern umgekommen ist. Auch dieser Erfolg war durch die umsichtige Führung durch SS-Obergruppenführer und General der Polizei Rösener erreicht worden.

4.) Bei Aufklärungsvorstößen „Einsatz Seisenberg – Treffen“ vom 23. 4. bis 25. 4. 1944 wurden mehrere Bandengruppen zerschlagen. Mit 144 Toten, 19 Gefangenen sowie 72 Überläufern zahlte der Feind auch bei diesem Unternehmen einen hohen Blutzoll und einen erheblichen Personalausfall. Dieser Erfolg ist dem geschickten Ansetzen der Aufklärungskräfte durch SS-Obergruppenführer und General der Polizei Rösener zu verdanken.

5.) Ein erneuter Aufklärungsvorstoss führte in der Zeit vom 23. 4. bis 28. 4. 1944 zur Freikämpfung der Nachschubstrasse Laibach-Gotschee. Wiederum waren die blutigen Verluste des Feindes hoch. Er verlor 168 Mann an Toten und 41 Gefangene wurden eingebracht. 11 Banditen stellten sich den eingesetzten Polizei-Einheiten.

6.) Im Juni und Juli 1944 waren Polizei- und Wehrmachteinheiten in der Untersteiermark unter persönlicher Führung des SS-Obergruppenführers und Generals der Polizei Rösener eingesetzt. Unter schwierigsten Gelände- und Witterungsbedingungen gegen einen geschickt kämpfenden Feind ist es der hervorragenden Führung und persönlichen Tapferkeit des SS-Obergruppenführers und Generals der Polizei Rösener gelungen, folgende gezählte Verluste dem Gegner beizubringen: 216 Tote und 58 Gefangene bei nur 7 eigenen Verlusten. An Beute wurden eingebracht: 8 MG., 98 Gewehre, eine größere Anzahl Minen, Munition, Handgranaten, Pferde. Mehrere Zentner Sprengstoff wurden vernichtet, verschiedene Bandenlager wurden ausgehoben bzw. Bunker gesprengt. Der Erfolg dieses Unternehmens liegt vor allem darin, daß die aktivsten der sich in der Untersteiermark befindlichen Banden stark angeschlagen und zersprengt wurden.

7.) Am 27. 11. 1944 begann unter der Führung von SS-Obergruppenführer und General der Polizei Rösener im Gebiet des Höheren SS- und Polizeiführers Alpenland das Unternehmen „Schneeestöber“. Es hatte zum Ziel, den aus dem bandenbeherrschten Gebiet „Oberes Sanntal“ nach Osten vorstoßenden starken Bandenkraften, die Verbindung mit den aus der Gegend Plattensee – Fünfkirchen angreifenden russischen Armeen suchten, entgegenzutreten, sie anzugreifen und nach Westen zurückzuwerfen bzw. zu vernichten oder größte Verluste beizubringen. Dieses Ziel wurde nach wochenlangen schweren Kämpfen am 7. 1. 1945 erreicht und mit diesem Tage das Unternehmen abgeschlossen. Dem Gegner sind hohe blutige Verluste zugefügt worden. Er verlor 2 340 Tote, 1 764 Gefangene und festgenommene Bandenverdächtige. Demgegenüber können die eigenen Verluste mit 52 gefallenen deutschen Unterführern und Männern, sowie 3 verwundeten Offizieren und 212 deutschen Unterführern und Männern, sowie 14 gefallenen und 59 verwundeten Fremdvölkischen als sehr gering bezeichnet werden.

An Beute wurden eingebracht: 8 Panzerbüchsen, 11 GrW., 58 MG., 24 MPi., 461 Gewehre, 8 Pistolen, 407 Seitengewehre, sowie größere Mengen an Munition und Kriegsgeschütz aller Art (darunter 3200 kg. Sprengstoff). Erfasst wurden: 78 Pferde und Fohlen, über 2 000 Rinder, 629 Schafe und 83 Schweine. Sichergestellt wurden etwa 40 000 kg.

Getreide. Vernichtet wurden 6 Bandenlager, 40 Lazarett-, Wohn- und sonstige Bunker. An Arbeitskräften wurden 199 Personen erfasst.

Dieser Erfolg, der neben der großen Schwächung der Feindkräfte hauptsächlich aber in der Verhinderung einer Vereinigung dieser starken Bandenverbände mit den vorstoßenden russischen Armeen und in der Freilegung mehrerer wichtiger Querverbindungen für eigene operative Maßnahmen zu erblicken ist, ist zum größten Teil ein persönliches Verdienst des SS-Obergruppenführers und Generals der Polizei Rösener, der in der Anlage des Unternehmens die Voraussetzung für dessen Gelingen schuf und bei der Durchführung unter eigenem Oberbefehl durch persönliche hervorragende Führung und Tapferkeit jederzeit Garant für den erfolgreichen Ausgang war. Dieser in der Bandenbekämpfung im Bereich Alpenland bisher größte Erfolg hat SS-Obergruppenführer und General der Polizei Rösener als ausgezeichneten Taktiker gezeigt, der unter jederzeitigem vollen Einsatz seiner eigenen Person dem Gegner das Gesetz des Handelns aufzwang und von Anbeginn des Unternehmens den vollen Erfolg sicher in Händen hielt.

Prevod

Utemeljitev:

SS-Obergruppenführer in general policije Erwin Roesener je s podrejenimi mu enotami dosegel odlične uspehe v boju proti tolпам, ki so bile številčno čestokrat veliko močnejše, s terenom in s kraji dobro seznanjene in zato vedno nenadoma nastopajoč nasprotnik. V času od 1. januarja 1944 do 7. januarja 1945 so na poveljniškem območju ustrelili v boju 8.607 banditov, ujeli 4.543. Nadaljnjo oslabitev tolп pomeni 1.344 prebežnikov. Vrhu tega so prijeli 5.930 oseb, osumljenih sodelovanja s tolпami.¹

Iz množice akcij proti tolпам so prikazane še posebej podrobno te posebno težke akcije.

1) Do velikega uspeha je privedla akcija proti 14. banditski diviziji, ki je štela okrog 1.200 mož in je prodrla iz hrvatskega prostora na območje Spodnje Štajerske. Od 6. 2. do 26. 2. 1944 je prišlo do hudih bojov, ki so pripeljali do razbitja 14. banditske divizije. Izgube banditov so bile velike. imeli so 600 mrtvih, medtem ko je bilo 163 ujetih. Zaplenjeno je bilo 43 konj, 30 lahkih strojnih, 2 težka minometa, 1 protitankovska puška, 280 pušk in velika količina streliva. Razbitje te tolpe je pripisati samo premišljenemu vodstvu in osebni drznosti SS-Obergruppenführerja Roesenerja, ki je v težkih terenskih in vremenskih razmerah to akcijo vodil osebno.²

1. V prvi utemeljitvi z enakimi besedami navaja za čas od 1. januarja do 30. junija 1944 tele podatke: 6.267 partizanov ustreljenih v boju, 2.779 ujetih, 1.344 prebežnikov, 5.930 oseb, osumljenih sodelovanja s partizani, prijatih.

2. Zanimiv in nov je podatek, da je sam Roesener vodil operacije proti 14. diviziji februarja 1944. Iz do sedaj znanih virov smo vedeli, da se je sicer vmešaval v taktično vodenje operacij, ki je bilo v rokah polkovnika dr. Egon von Treecka, nismo pa vedeli, da je operacije vodil osebno in sodeloval tudi v bojih.

Priložena „skica k akciji proti 14. tolovajski diviziji (akcija Treeck)“ kaže pot 14. divizije od 6. do 26. februarja 1944, obkolitve in preboje ter Treeckova oziroma Roesenerjeva poveljniška mesta (Slivnica 7. 2., Planina 8.-9. 2., Pilštanj 14.-15. 2., Mislinja 16.-22. 2., Ljubno 24.-26. 2. 1944).

Boje 14. divizije je izčrpnjeje obdelal Lado Ambrožič-Novljan v svoji knjigi „Pohod štirinajste“, Nova gorica 1967; okupatorjevi dokumenti pa so prevedeni in objavljeni v Zborniku dokumentov in podatkov o narodnoosvobodilni vojni jugoslovanskih narodov, del VI, knjigi 11 in 12.

2) Do popolnega uničenja neke tolpe je pripeljala do podrobnosti pripravljena akcija dne 16. 3. 1944 na Javorovici, vzhodno od Novega mesta. Četrti bataljon Cankarjeve brigade je imel 132 mrtvih in je bil popolnoma uničen. Zaplenili so 1 težki minomet, 1 protitankovsko puško, 2 težki strojnici, 6 lahkih strojnic, 82 pušk, mnogo streliva in razne opreme. Tudi ta uspeh lahko pripišemo v prvi vrsti odličnemu vodstvu in taktično pravilni zasnovi akcije.³

3) Akcija od 23. 3. do 25. 3. 1944 na Rakitovcu, ki je bila izpeljana v izredno težavnih razmerah, je pripeljala do razbitja neke 300 – 400 mož močne tolpe. V zagrizenih bojih iz bližine so angažirane policijske enote z naskokom zavzele kraj Rakitovec, ki so ga imele zasedenega tolpe. Rezultat je bil 98 preštetih mrtvih banditov ob 4 lastnih padlih. Število mrtvih sovražnikov lahko ocenimo za precej višje, ker jih je precej umrlo v gorečih hišah. Tudi ta uspeh je bil dosežen zaradi preudarnega vodstva SS-Obergruppenfuehrerja in generala policije Roesenerja.⁴

4) Pri ogledniških sunkih „Akcija Žužemberk – Trebnje“, od 23. 4. do 25. 4. 1944, je bilo razbitih več skupin tolp. Tudi v tej akciji je sovražnik plačal s 144 mrtvimi, 19 ujetimi in 72 prebežniki – visok krvni davek in imel občuten izpad moštva. Za ta uspeh se je treba zahvaliti spretni zasnovi ogledniških sil, ki jo je napravil SS-Obergruppenfuehrer in general policije Roesener.⁵

3. V tej operaciji je nemški policiji s pomočjo slovenskih domobrancev uspelo izslediti in popolnoma uničiti 4. bataljon Cankarjeve brigade. To je bil eden najhujših sovražnikovih udarcev proti narodnoosvobodilni vojski Slovenije v letu 1944. „Skica k akciji okrepljenega I. bataljona 14. SS pol. polka od 16. do 17. 3. 1944“ prikazuje pot tega bataljona iz Novega mesta do Pleterij, kjer je bilo nato njegovo poveljniško mesto, in obroč okrog operacijskega območja. Ta obroč so sestavljale: bojna skupina Kostanjevica od Šentjerneja mimo Kostanjevice do Orehovice, bojna skupina Fritz od Orehovice med Malimi Vodenicami in Ržiščem, čez Ópatovo goro, Mirčev hrib, Lorčen in Pirčev hrib do Cerovega loga in bojna skupina Hirsch od Cerovega loga mimo Pleterij in do Šentjerneja. Četrti bataljon Cankarjeve brigade sta napadli levo krilo Fritzove in desno krilo Hirscheve bojne skupine.

Podatki na tej skici se precej ujemajo s podatki na skici, ki jo je napravil štab Cankarjeve brigade kot priložo k svojemu poročilu z dne 29. marca 1944 in jo hrani arhiv Inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani (part. arhiv, fasc. 189a/II).

Opis te sovražnikove akcije na temelju partizanskih dokumentov je v delu dr. Metoda Mikuža „Pregled zgodovine narodnoosvobodilne borbe v Sloveniji,“ knjiga IV., Ljubljana 1973, str. 15–18.

Prvo poročilo štaba Cankarjeve brigade – o tem dogodku z dne 17. marca 1944 – je v arhivu Inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani, part. arhiv, fasc. 189a/II. Drugo poročilo štaba Cankarjeve brigade – o tej sovražnikovi akciji z dne 19. 3. 1944 – je objavljeno v Zborniku dokumentov in podatkov o narodnoosvobodilni vojni jugoslovanskih narodov, del VI, knjiga 12. dok. 80. Sovražnikove fotografije o napadu na IV. bataljon Cankarjeve brigade na Javorovici so v fototeki Muzeja ljudske revolucije v Ljubljani.

4. Ta akcija je bila usmerjena proti Šlandrovi in Tomšičevi brigadi na Rakitovcu in v njegovi okolici. „Skica k akciji Tuhinjska dolina – Rakitovec od 23.–24. 3. 1944“ prikazuje smeri pohoda okupatorjevih enot na navedeno območje. Te enote so osredotočeno prodirale proti Rakitovcu, in sicer 2. rezervna orožniška motorizirana četa „Alpenland“ iz Kamnika skozi Tuhinjsko dolino in Pšajnovico, policijska četa planinskih lovcev „Alpenland“ iz Ločice pri Vranskem čez Slapnik, Špitalič in Špilik, 3. rezervna orožniška motorizirana četa „Alpenland“ iz Lukovice čez Krašnjo, Krajno brdo in Češnjice. Medtem je 1. bataljon SS policijskega polka „Todt“ hajkal od Blagovice na jug čez Križate in Poljane ter nato na vzhod do Drtije. Hude boje na Rakitovcu in v njegovi okolici opisuje dr. Miroslav Stiplovšek v svoji knjigi „Šlandrova brigada“, Ljubljana, Maribor 1971, str. 285–290.

5. To akcijo, v kateri je sovražnik izrabil odsotnost enot VII. korpusa, ki so napadale Ribnico na Dolenjskem, in zasedel Mirensko dolino, Trebnje in Žužemberk, je izvedel 14. SS policijski polk s tremi bataljoni in domobranskimi enotami. Priložena skica prikazuje območje severozahodno

5) Novi ogledniški sunek od 23. 4. do 28. 4. 1944 je pripeljal do osvoboditve oskrbovalne ceste Ljubljana–Kočevje. Spet je prišlo do velikih sovražnikovih krvnih izgub. Imel je 168 mrtvih in 41 ujetih; 11 banditov se je prijavilo angažiranim policijskim enotam.⁶

6) Junija in julija 1944 so bile policijske in vojaške enote v Spodnji Štajerski angažirane pod osebnim vodstvom SS-Obergruppenfuehrerja in generala policije Roesenerja. V zelo težavnih terenskih in vremenskih razmerah proti spretno bojujočemu se sovražniku se je odličnemu vodstvu in osebnemu junaštvu SS-Obergruppenfuehrerja in generala policije Roesenerja posrečilo prizadejati nasprotniku tele preštete izgube: 216 mrtvih in 58 ujetih, medtem ko je bilo pri nas izgubljenih le 7 mož. Zaplenili so: 8 strojnic, 98 pušk, precej min, strelivo, ročne bombe, konje. Uničili so več stotov razstreliva, izsledili različne banditske tabore oziroma razstrelili bunkerje. Uspeh te akcije je predvsem v tem, da so bile najbolj dejavne tolpe v Spodnji Štajerski zelo potolčene in razbite.⁷

od Trebnjega in Žužemberka, izhodišče za prodiranje proti tema dvema krajema (Kresnice – Šmartno pri Litiji) z vrisanimi težišči pri Jančjem, Ponovi vasi, Spodnjem Brezovem – Kriški vasi, Stični – Št. Vidu, Trebnjem, Zagradcu – Žužemberku.

Sovražnikov vđor na osvobojeno ozemlje Dolenjske opisuje Lado Ambrožič–Novljan v knjigi „Gubčeva brigada“, Ljubljana 1972, str. 628–630.

V zvezi s to sovražnikovo akcijo je ohranjeno povelje štaba VII. korpusa z dne 25. aprila 1944, objavljeno v Zborniku dokumentov in podatkov o narodnoosvobodilni vojni jugoslovanskih narodov, del VI, knjiga 13, dok. 30. Podatki o partizanskih izgubah so v dokumentu, ki ga objavljamo, zelo pretirani.

6. Misli na boje z 18. divizijo in delom 15. divizije NOV in PO Jugoslavije ob cesti Škofljica – Velike Lašče – Ribnica po neuspelem napadu VII. korpusa na Ribnico na Dolenjskem. „Skica o čiščenju ceste Kočevje – Ljubljana od 24. do 28. 4. 1944“ prikazuje prebijanje 8. čete 14. SS policijskega polka po cesti od Pijave gorice mimo Turjaka do Velikih Lašč (25.–27. 4. 1944) in položaje 9., 10. in 11. čete 14. policijskega polka SS v bojih med Velikimi Laščami in Ribnico. Boje 18. divizije prikazuje Ladislav Kiauta v svoji knjigi „Na bojni črti Osemnajste“, Ljubljana 1969, str. 415–418. Podatki o bojih enot 18. divizije (Levstikove brigade pri Kotu, Preski, Novi Štifti in Sinovici, 9. brigade pri Prapročah, Hudem koncu, Ortneku in Grabnu ter 10. brigade pri Marolčah in okrog Sv. Gregorja) so v poročilih te divizije z dne 24. in 28. aprila 1944, objavljenih v Zborniku dokumentov in podatkov o narodnoosvobodilni vojni jugoslovanskih narodov, del VI, knjiga 13, dok. 28 in 50, ter v poročilu štaba VII. korpusa z dne 25. aprila 1944, objavljenem v isti knjigi Zbornika, dok. 29. O bojih Cankarjeve in 12. brigade divizije pri Turjaku govorita poročila štaba te divizije z dne 27. in 28. aprila 1944, objavljeni v Zborniku dokumentov in podatkov o narodnoosvobodilni vojni jugoslovanskih narodov, del VI, knjiga 13, dok. 42 in 49. Štab VII. korpusa je 28. aprila 1944 umaknil te enote iz bojev, da jih zbere za napad na sovražnikovo postojanko v Žužemberku. Tudi za te boje so zelo pretirani podatki o partizanskih izgubah.
7. Besedilo o teh operacijah je enako v obeh utemeljitvah predloga za Roesenerjevo odlikovanje, v tisti iz julija 1944 in oni iz januarja 1945, čeprav bi lahko pričakovali, da bodo operacije v drugi utemeljitvi bolj konkretizirane. Te operacije so bile manj obsežne oz. obrambne, saj so bile enote IV. operativne cone na Štajerskem junija in julija 1944 v ofenzivi, in sicer junija proti sovražnikovim prometnim poteam, konec julija pa za osvoboditev zgornjega dela Savinjske doline. K temu besedilu je priložena skica štev. 6, ki prikazuje premike nemških enot v operaciji na Pohorju od 26. do 30. junija 1944, in sicer 2. bataljona 13. SS-policijskega polka in 1. bataljona „Cholm“ 25. SS-policijskega polka s sedla Komisije proti vzhodu (29. 6.), 1. bataljona 14. SS-policijskega polka od Lukanje proti zahodu (27. 6.), 922. bataljona deželnih strelcev in 1. rezervne orožniške motorizirane čete „Alpenland“ od Hoč do Mrzlega studenca in dalje čez Veliki vrh do Oplotnice (29. 6.) in drugi dan od Smartnega na Pohorju do Mrzlega studenca, medtem ko je 48. bataljon tankovskih lovcev zapiral položaje ob Dravinji, severozahodno od Konjic.

7) Dne 27. 11. 1944 se je začela pod vodstvom SS-Obergruppenfuehrerja in generala policije Roesenerja na območju višjega vodje SS in policije za alpske dežele akcija „Snežni metež“. Njen namen je bil nastopiti proti močnim silam band, ki so prodirale iz območja „Zgornja Savinjska dolina,“ zasedenega po njih, in iskale zvezo z ruskimi armadami, ki so napadle iz območja Blatno jezero – Pecs, napasti te banditske sile in jih vreči nazaj proti zahodu oziroma jih uničiti ali pa jim prizadejati kar največ izgub. Ta cilj je bil po več tednov trajajočih hudih bojih dne 7. 1. 1945 dosežen in tega dne je bila akcija končana. Nasprotniku so bile prizadejane hude krvave izgube. Izgubil je 2.340 mrtvih, 1.764 ujetih in prijetih oseb, osumljenih sodelovanja s tolpami. Nasprotno pa lahko beležimo zelo majhne lastne izgube: 52 padlih nemških podoficirjev in mož ter 3 ranjene oficirje in 212 nemških podoficirjev in mož kakor tudi 14 padlih in 59 ranjenih tujerodcev.

Zaplenili so: 8 protitankovskih pušk, 11 minometov, 58 strojnic, 24 brzostrelk, 461 pušk, 8 pištol, 407 bajonetov ter večje količine streliva ter različne vojne opreme (med tem 3200 kg razstreliva). Rekvirirali so: 78 konj in žrebet, več kot 2000 goved, 629 ovac in 83 svinj. Zasegli so okrog 40.000 kg zita. Uničili so 6 banditskih taborov, 40 bolniških, bivališčnih in drugih bunkerjev. Zajeli so 199 oseb delovne sile.

Ta uspeh, ki ga je poleg velike oslabilte sovražnikovih sil ocenjevati v glavnem tudi kot preprečenje združitve teh močnih banditnih oddelkov s prodirajočimi ruskimi armadami in kot osvoboditev večjih pomembnih prečnih zvez za lastne operativne ukrepe, je v največji meri osebna zasluga SS-Obergruppenfuehrerja in generala policije Roesenerja, ki je v zasnovi akcije ustvaril pogoje za njen uspeh in je, ko so jo izvajali pod njegovim poveljstvom, s svojim odličnim osebnim vodstvom ter hrabrostjo vedno jamčil za njen uspešen izid. Ta, v bojevanju proti tolpam v alpskih deželah do sedaj največji uspeh, je pokazal SS-Obergruppenfuehrerja in generala policije Roesenerja kot izvrstnega taktika, ki je z vsakokratnim polnim angažiranjem svoje osebnosti vsilil nasprotniku svojo voljo in od vsega začetka akcije imel trdno v rokah njen polni uspeh.⁸

Menim, da SS-Obergruppenfuehrer in general policije Roesener zaradi svojih večkratnih odličnih zaslug pri vodenju enot in svoje vedno dokazane osebne hrabrosti v boju za prihodnost našega ljudstva posebno zasluži, da se mu podeli zlati nemški križ.

Tudi v tem primeru so podatki o izgubah partizanskih enot zelo pretirani. Iz drugih virov vemo, da je imel sovražnik v tej operaciji, ki je trajala do 2. julija 1944, mrtvih pet policistov in dva vermana, ranjenih pa 12 policistov in 7 vermanov. (Roesenerjevo poročilo o položaju z dne 4. julija 1944, arhiv Vojaškega zgodovinskega inštituta Beograd, nemški arhiv).

O boju Šercerjeve in Zidanškove brigade 26. junija 1944 pri Ostuščici in Plevniku je poročal štab IV. operativne cone 1. julija 1944; poročilo je objavljeno v Zborniku dokumentov in podatkov o narodnoosvobodilni vojni jugoslovanskih narodov, del VI, knjiga 14, dok. 99.

8. Ta sovražnikova ofenzivna operacija je bila vsekakor njegova najhujša operacija proti IV. operativni coni v letih 1944 in 1945. V naši literaturi ta operacija še ni obdelana in je zanjo ohranjeno ali dostopno razmeroma skromno gradivo. Pomembnejši dokumenti so objavljeni v Zborniku dokumenata i podataka o narodnoosvobodilačkom ratu jugoslovenskih naroda, tom VI, knjiga 17, dok. 99, knjiga 18, dok. 6, 71 in 121.

V zvezi z dejavnostjo Šlandrove brigade je to sovražnikovo ofenzivo po razmeroma skromnih podatkih opisal dr. Miroslav Stiplovec v „Šlandrovi brigadi“, Ljubljana, Maribor 1971, str. 620-631.